Dillums

Setmanari digital de les comarques de Tarragona. Periodisme de proximitat.

dillums.cat

D’aquí | La incomoditat, l’humor i el llenguatge a «Permagel»

By **Laura Ballesteros Gómez** • 16/11/2026 • 7 min read

Laura Ballesteros Gómez

El dimarts 10 de novembre a la tarda, el Teatre Tarragona va obrir les portes del seu el vestíbul per acollir un col·loqui sobre la novel·la *Permagel* (2018) de l'escriptora Eva Baltasar, conduït per Helena Casas Perpinyà, medievalista, investigadora i fanzinera, en el

marc del Cicle ALTernador d'arts escèniques. La tria d'aquest emplaçament podria resultar-nos estranya per dos motius: en primer lloc, perquè aquesta mena d'actes acostumen a dur-se a terme en espais més íntims i reduïts, ja que, malauradament, no solen ser actes excessivament concorreguts ni tan sols quan hi participa, com és el cas, una de les veus literàries més interessants del panorama català actual; i, en segon lloc, perquè es tracta d'una conversa sobre una novel·la. Quan tot just comença l'acte, l'Helena Casas ens desvela el motiu d'aquesta tria: el pròxim 22 de novembre a les 18:30h al mateix Teatre Tarragona podrem assistir a la representació teatral de *Permagel*, que gràcies a l'adaptació de Victoria Szpunberg i Albert Pijuan, s'ha transformat en un monòleg que, segons la mateixa Baltasar, «ens arriba en un bon moment».

Així doncs, aprofitant la transposició del text en espectacle, té lloc aquesta conversa que recupera el text primigeni i pretén que ens «endinsem en el procés creatiu» i en tots aquells trets d'una novel·la prolífica (que cada any suma nous lectors i ha estat guardonada amb el Premi Llibreter). Traduïda a més de vint llengües diferents, *Permagel* forma part d'un tríptic, juntament amb *Boulder* (2020) i *Mamut* (2022), que han consagrat l'autora dins i fora de les nostres fronteres. L'inici de la trajectòria literària de Baltasar no és pas la narrativa sinó que abans d'estrenar-se, justament amb *Permagel*, en la novel·la, havia publicat deu poemaris, alguns sortosament premiats (com, per exemple, el seu debut *Laia* (2008) que guanyà el Premi Miquel de Palol de poesia o Animals d'hivern (2016) que s'endugué el prestigiós Premi Gabriel Ferrater). El seu vessant líric està molt present en les seves novel·les, que podríem emmarcar, arriscant-nos potser a encotillar-la indegudament, dins del gènere de la prosa poètica, ja que les imatges de les seves obres són profundament líriques i el text està farcit de figures retòriques i recursos propis de la poesia, a *Permagel* trobem frases tan suggestives com la següent: «ploro com plora l'excés de sucre la fruita penjada massa temps a l'arbre». El treball amb el llenguatge, la revisió permanent, ens explica: «és la part a la qual dedico més esforços i el que em fa sentir-me més orgullosa». El que va dir-li un dia la seva traductora al francès, Annie Bats n'és una bona mostra: «És que el *Boulder* està ple de decasíl·labs!» I ella li va respondre: «Sí, és que compto síl·labes! Faig rimes internes i jugo, creo imatges… Per mi (escriure una novel·la) és seguir fent poesia.»

L’univers incòmode, irònic i poètic de *Permagel*, d’Eva Baltasar es podrà veure, en forma d’adaptació teatral, al Teatre Tarragona el diumenge 22 de novembre

De fet, tornant a l’obra que ens ocupa, el llibre s’inaugura amb la següent dedicatòria «A la poesia, per permetre-ho». Baltasar ens explica que la gènesi de la novel·la és la seva trobada amb una psicòloga, que li va recomanar que escrivís «la seva biografia en quatre línies». Quan s’hi va posar, va adonar-se que començava a mentir, a afegir detalls sucosos que fessin més interessant la lectura amb la voluntat «d’entretenir la psicòloga», tot i que es va decidir a no fer-ho per no comprometre la tasca de la professional. Aleshores va continuar el fil d’una història que «parteix de la seva vida, però no ho és» i va resseguir-lo per veure on desembocava aquest camí. Perquè per a l’escriptora el procés de creació és una aventura, no escriu amb una estructura clara i amb un desenllaç en ment, sinó que entén la literatura com el fet «d’estar coneixent algú», com qui fa un retrat, intuïtivament el personatge va agafant forma: «avui he descobert que té una germana, ahir no ho sabia».

La protagonista és una dona de quaranta anys que conviu amb una realitat que li és hostil, tant pel seu entorn familiar com pel context social, i de la qual s’evadeix a través de fantasies suïcides i sexe lèsbic. Diem la protagonista perquè no té nom propi. Tanmateix, a mesura que anem avançant en la lectura, tenim la sensació de compartir amb ella confidències de vegades macabres, de vegades hilarants. De conèixer-la tan a fons com la mateixa escriptora. La protagonista de *Permagel*, batejada com «l’arquetip de l’antipàtica» al col·loqui, ens fa còmplices de les seves frustracions, desitjos i fracassos, ens ensenya la seva cara més fosca, la qual cosa contribueix a aquesta sensació de compartir intimitats, ens confessa tot allò que normalment es reprimeix, el que s’oculta fins i tot a les amistats més properes. Un bon exemple seria com mostra la relació asfixiant amb la seva germana i sobretot amb la seva mare: «La família, quin dissolvent magnífic! Impossible assolir el nucli al seu costat. Certs individus només poden esdevenir com a amputacions.»

Aquest fragment del text ens condueix al tema fonamental de *Permagel*, que és la incomoditat. El llenguatge és cru, ens incomoda com a lectors, ens distancia. La protagonista de Permagel hi viu instal·lada, «ens parla des de la incomoditat» però no n’escapa, de fet, podríem dir que s’hi instal·la, la converteix en la seva manera d’existir. A

partir d’aquesta reflexió Baltasar fa referència al moment present. Vivim en una societat, que ens neguiteja, en la qual «no ens hi acabem de trobar bé» i que és molt fràgil. La seguretat que fa uns anys ens garantien s’està demostrant que és relativa: «cada vegada més ens n’estem adonant: avui tens un sostre i demà no en tens.» Per a evitar aquesta incomoditat, la protagonista de *Permagel* utilitza dues tècniques: d’una banda, el distanciament irònic, que permet mirar l’abisme tot restant-li importància: «El matrimoni, com la serpent de corali, no sempre és verinós però és preferible no acostar-s’hi per si de cas»; i, d’altra banda, la mentida (paradoxalment, ja que la narració és brutalment honesta) l’ajuda a sobreviure: «mentir és una manera de resistir, una estratègia de camuflatge per a individus socialment poc agressius com jo.»

Tot i que ens trobem immersos en un viatge d’introspecció psicològica, deutora en part de la tradició de grans narradores anglosaxones com Virginia Woolf (citada dins la mateixa novel·la) o Katherine Mansfield, també hi trobem molt present «la corporalitat», com assenyala Casas, «que té a veure amb una necessitat de connectar amb la realitat» i Baltasar aprofita la reflexió per relacionar-la amb l’hedonisme de la protagonista: a través del sexe i del menjar ha après des de petita a distreure’s momentàniament de la seva pulsió de mort. Aquest és l’últim gran aspecte textual que es desgrana en la conversa entre Casas i Baltasar i, ben mirat, és un bon tancament del col·loqui: el cos és l’espai per excel·lència del teatre, que es nodreix d’aquesta corporalitat i n’extreu el màxim de les seves capacitats suggestives. Veurem com Maria Rodríguez Soto encarna un personatge tan complex, segons l’escriptora, ha aconseguit que en la seva imaginació, la protagonista ja no tingui el seu rostre sinó el de Rodríguez Soto. En definitiva, restarem impacients per veure com es trasllada al format teatral el pròxim 22 de novembre, l’univers incòmode, irònic i poètic de *Permagel* de l’Eva Baltasar.

(Fotografia de capçalera: Sergi Fernández Esteban).

Laura Ballesteros Gómez (1994) és graduada en Estudis Literaris per la Universitat de Barcelona. Des de fa uns anys, es dedica professionalment a la docència en instituts de secundària. L'any 2013, va ser una de les fundadores del grup de teatre (H)istrionis Teatre.

Source: https://dillums.cat/2026/11/16/daqui-la-incomoditat-lhumor-i-el-llenguatge-a-permagel/
© Dillums · Generated on 16/11/2026